

Giáo viên: **Vũ Thị Dung**

I. ĐỌC HIỂU

ĐỀ 1

Câu 1

- Đoạn trích được trích từ *Bài kí đề danh tiến sĩ khoa Nhâm Tuất, niên hiệu Đại Bảo thứ ba* của Thân Nhân Trung.

- Thân Nhân Trung (1418 - 1499), tự là Hậu Phủ, người làng Yên Ninh, huyện Yên Dũng (Bắc Giang). Ông đỗ Tiến sĩ năm 1469, là người nổi tiếng văn chương, được Lê Thánh Tông ban là Tao đàn phó nguyên súy.

Câu 2. Các ý chính

- Vai trò quan trọng của hiền tài đối với đất nước.
- Những chính sách trọng hiền đãi sĩ của nhà nước phong kiến.

Câu 3. “Hiền tài”: người tài cao, học rộng, có đạo đức tốt, được mọi người tín nhiệm suy tôn. Hiền tài có quan hệ lớn đến sự hưng thịnh, suy vong của đất nước.

Câu 4. Mệnh đề mang tính chất khẳng định *Hiền tài là nguyên khí của quốc gia*. được triển khai theo hướng diễn dịch với các khía cạnh được phân tích như sau: *nguyên khí thịnh thì thế nước mạnh, rồi lên cao; nguyên khí suy thì thế nước yếu rồi xuống thấp*.

Câu 5

- Nhà nước ta đã từng trọng đãi hiền tài, làm đến mức cao nhất để khích lệ nhân tài: *đề cao danh tiếng, phong chức tước, cấp bạc, ghi tên ở bảng vàng, ban yến tiệc...: Đã yêu mến cho khoa danh, lại đề cao bằng tước trật. Ban ân rất lớn mà vẫn cho là chưa đủ. Lại nêu tên ở tháp Nhạn, ban cho danh hiệu Long hổ, bày tiệc Văn hi...*

- Theo tác giả, những việc đã làm vẫn là chưa xứng với vai trò, vị trí của hiền tài.

Câu 6

- Hiền tài có sứ mệnh lớn lao đối với đất nước: với tài đức của mình, họ có thể giúp cho đất nước phát triển ngày một thịnh vượng (nêu dẫn chứng cụ thể).

- Bởi có vai trò, vị trí quan trọng như vậy nên mỗi hiền tài cần chủ động, ra sức xây dựng đất nước đi lên.

ĐỀ 2

Câu 1

- Đoạn trích được trích từ tác phẩm *Chuyện chức Phán sự đền Tản Viên*, của Nguyễn Dữ. Tác phẩm thuộc thể loại truyện kì, một thể loại của văn học trung đại.

- Nguyễn Dữ (? - ?), sống vào khoảng thế kỉ XVI, người xã Đỗ Tùng, nay thuộc huyện Thanh Miện, tỉnh Hải Dương. Ông xuất thân trong một gia đình khoa bảng, từng đi thi và đã ra làm quan, nhưng không lâu thì lui về ẩn dật. Ông để lại tác phẩm nổi tiếng nhất là *Truyện kì mạn lục*.

- *Truyện kì*: thể văn xuôi tự sự thời trung đại phản ánh hiện thực qua các yếu tố hoang đường. Tuy nhiên, đằng sau các chi tiết có tính chất kì lạ, phi hiện thực, người đọc vẫn có thể tìm thấy những vấn đề cốt lõi của hiện thực cũng như quan niệm của tác giả.

Các tác phẩm viết theo thể loại truyện kì ở văn học trung đại: *Truyện kì tân phá* (Đoàn Thị Diễm), *Công dư tiếp kí* (Vũ Phương Đề), *Tân truyện kì lục* (Phạm Quý Thích), *Lan Trì kiến văn lục* (Vũ Trinh)...

Câu 2

- Nhân vật Ngô Tử Văn được giới thiệu theo phương pháp truyền thống trong văn học cổ, gồm tên tuổi (*tên là Soạn*), quê quán (*người huyện Yên Dũng, đất Lạng Giang*).

- Tác giả đặc biệt nhấn mạnh ở nhân vật nét tính cách: *khảng khái, nóng nảy, thấy sự tà gian thì không thể chịu được, một người cương trực*.

Câu 3

- Nguyên nhân khiến Tử Văn đốt đền: do trong làng, có ngôi đền trước rất linh ứng, nay bị hồn ma một viên tướng bại trận của Bắc triều chiếm giữ. Tử Văn tức giận trước sự hung yêu tác quái của hồn ma tướng giặc nên quyết định đốt đền.

- Chi tiết Tử Văn *tắm gội sạch sẽ, khấn trời* cho thấy chàng tin vào hành động chính nghĩa của mình, lấy lòng trong sạch, thái độ chân thành của mình mong được trời chia sẻ. Điều đó khẳng định hành động đốt đền của Tử Văn xuất phát từ một ý thức rõ ràng, không phải do tư thù cá nhân, cũng không phải do nông nổi, hung hăng mà từ lòng căm giận sự gian tà, tai chướng.

Câu 4

- Khi Tử Văn đốt đền, *mọi người đều lắc đầu lè lưỡi, lo sợ* còn chàng thì *vung tay không cần gì cả*.

- Hành động đốt đền của Tử Văn là hành động chính nghĩa, đáng được biểu dương, ngợi ca.

- Học sinh có thể đưa ra cách ứng xử riêng của mình của mình trong hoàn cảnh tương tự, miễn là hợp lí và thể hiện được quyết tâm tiêu diệt cái ác, cái xấu.

Câu 5. Trước lời đe dọa của viên Bách hộ họ Thôi, Tử Văn *vẫn cứ ngồi ngất ngưỡng tự nhiên*. Thái độ của Tử Văn không phải là ngông ngạo mà là cương trực, ngay thẳng, dũng cảm, hiên ngang, tin vào lẽ phải. Tử Văn đại diện cho chính nghĩa, vì chính nghĩa mà tiêu diệt gian tà tai chương, do đó chàng không run sợ trước sự hăm dọa của kẻ thù.

II. LÀM VĂN

1. Bài viết cần đảm bảo các ý sau:

* Giới thiệu vấn đề cần bàn luận

Cuộc chiến đấu chống lại cái xấu, cái ác của con người.

* Hình tượng Ngô Tử Văn trong *Chuyện chức phán sự đền Tản Viên* (sơ lược)

- Cương trực, thẳng thắn: dám đốt đền trừ tà cho dân; vui vẻ nhận chức phán sự đền Tản Viên; dũng cảm, kiên cường trong cuộc đương đầu với hồn ma tướng giặc họ Thôi dưới Minh ti.

→ Ngô Tử Văn đã đấu tranh đến cùng để diệt trừ cái ác, cái xấu. Chiến thắng của Ngô Tử Văn là sự khẳng định chân lí chính sẽ thắng tà, thể hiện quyết tâm đấu tranh đến cùng để bảo vệ công lí và chính nghĩa.

- Thông điệp của Nguyễn Dữ: Hãy đấu tranh đến cùng chống lại cái ác, cái xấu. Chỉ có đấu tranh dũng cảm mới đem lại phần thắng cho chính nghĩa.

* Suy nghĩ về cuộc chiến đấu chống lại cái xấu, cái ác của con người

- Cuộc đấu tranh giữa thiện và ác, giữa chính nghĩa và phi nghĩa là cuộc đấu tranh dai dẳng, nảy lửa, không dễ dàng đi đến hồi kết thúc. Trong cuộc chiến này, cái thiện phải dũng cảm đương đầu với cái ác, dũng cảm chiến đấu.

- Mỗi người phải tự vũ trang cho mình một bản lĩnh vững vàng, một niềm tin mãnh liệt, cần phải hợp sức chung lòng để tiêu diệt tận gốc cái ác, cái thiện.

2. Bài viết cần đảm bảo các ý sau:

* Giới thiệu vài nét về tác giả, tác phẩm

* Giới thiệu sơ lược về yếu tố kì ảo

- Yếu tố kì ảo là kết quả của những hư cấu dưới ánh sáng của trí tưởng tượng kì ảo và bay bổng của con người. Lực lượng thần kì có thể là những nhân vật thần kì, các đồ vật, vật thể thần kì, con vật kì ảo

* Phân tích vai trò của yếu tố kì ảo trong tác phẩm

- Tư duy kì ảo của Nguyễn Dữ có sự ảnh hưởng từ tư duy thần linh siêu hình của các tác giả dân gian và những truyện kì quái phương Bắc.

- Yếu tố kì ảo trong *Chuyện chức phán sự đền Tản Viên*:

+ Sự xuất hiện của các nhân vật như hồn ma tên tướng giặc phương Bắc, quỷ sứ, quỷ Dạ Xoa, Thổ công, Diêm Vương, các phán quan. Tất cả các nhân vật này đều thuộc về cõi âm:

- Hồn ma tên tướng giặc với bản chất gian trá, lừa lọc đã gieo bao tai hoạ cho người dân lương thiện. Đây là nhân vật thần kì mang bản chất xấu xa.

- Thổ công có vai trò là người chỉ đường, dẫn lối cho Tử Văn hiểu rõ chân tướng sự việc; là người tiến cử Tử Văn nhận chức phán sự đền Tản Viên.

- Diêm Vương: Vai trò của nhân vật này được thể hiện ở việc xử án công minh, mang lại công bằng cho người chính trực đồng thời thể hiện mơ ước về vị quan thanh liêm, công minh, chính trực trong xã hội đầy rẫy nhiều nhưng, tệ nạn đương thời.

- Các nhân vật quỷ, quỷ Dạ Xoa góp phần mang đến không khí rùng rợn, kinh hãi đặc trưng của chôn âm ti, địa phủ cho câu chuyện.

- Tử Văn gắn với sự việc chết đi (hai ngày) sống lại rồi lại chết và được nhập vào cõi tiên, lãnh chức phán sự đền Tản Viên. Những sự việc này được sắp đặt ở cuối như một kết thúc có hậu cho Tử Văn và câu chuyện, thể hiện triết lí “ở hiền gặp lành” của nhà văn.

+ Không gian kì ảo:

- Không gian giấc mơ (giấc mơ của Tử Văn): nối liền cõi trần và cõi âm, là nơi gặp gỡ của Tử Văn với hồn ma tướng giặc và với Thổ công. Cũng từ đây, Tử Văn tạm lìa cõi trần để bước vào cõi âm, tham gia vào vụ kiện.

- Không gian âm ti u ám, lạnh lẽo, rùng rợn nhưng không khiến Tử Văn sợ hãi. Âm ti còn có ngục Cửu U nơi đầy rẫy cực hình, đủ để trừng trị tội ác của những kẻ như tên tướng giặc họ Thôi.

* **Đánh giá**

- Các yếu tố kì ảo trong câu chuyện hòa quyện với nhau mang lại câu chuyện sự li kì, hấp dẫn.

- Đằng sau những yếu tố kì ảo là những mảng hiện thực đáng lên án và giấc mơ về lẽ công bằng xã hội của Nguyễn Dữ.